

w sprawie wyrażenia opinii dotyczącej spełnienia warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu oraz związku studiów ze strategią uczelni w ramach postępowania z wniosku Wyższej Szkoły Turystyki i Języków Obcych w Warszawie o pozwolenie na utworzenie studiów na kierunku lingwistyka stosowana na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym, prowadzonego przez Ministra Edukacji i Nauki pod sygn. DSW-WNN.8014.239.2023.4.RJ

§ 1

Na podstawie art. 245 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 258 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 742, z późn. zm.) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, po zapoznaniu się z opinią zespołu nauk humanistycznych, nauk o rodzinie i nauk teologicznych, wyraża:

negatywną opinię

w związku z tym, że nie są spełnione warunki prowadzenia studiów na kierunku lingwistyka stosowana na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym.

Uzasadnienie:

1. Niewłaściwie sformułowane są efekty uczenia się.
Ogólne założone dla kierunku efekty uczenia się nie są w pełni zgodne z charakterystykami Polskiej Rany Kwalifikacji, w szczególności dla profilu praktycznego. Na przykład efekty uczenia się powiązane z charakterystyką P6S_WG nie zakładają wykorzystania wiedzy w każdej z dyscyplin naukowych, do których został przyporządkowany kierunek. Ogólne założone dla kierunku efekty uczenia się nie odpowiadają przyporządkowaniu kierunku do dyscyplin naukowych, ponieważ operując często nazwą kierunku, nie odwołują się do tych dyscyplin. W efektach uczenia się nie została uwidoczniła wiodąca rola dyscypliny naukowej językoznawstwo do której kierunek został przyporządkowany w 80% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów. Ogólne efekty uczenia się niewłaściwie utożsamiają wiedzę dotyczącą systemu języka i reguł poprawności posługiwania się nim z podbudowaną teoretycznie wiedzą w dyscyplinie naukowej językoznawstwo. Część ogólnych efektów uczenia się powiązana jest jednocześnie z kilkoma charakterystykami PRK, co prowadzi do uogólnienia tych charakterystyk i pomijania części opisanych w nich kompetencji. Kierunek został przyporządkowany także do literaturoznawstwa i nauk o kulturze i religii, a wiedza z zakresu tych dyscyplin została powiązana jednocześnie z charakterystykami o kodach P6S_WG i P6S_WK, co prowadzi do paradoksalnej sytuacji, w której dyscypliny te stanowiąc podstawy teoretyczne kierunku, są kontekstem dla samych siebie. Wszystkie efekty uczenia się w kategorii wiedza bez względu na wymagania określone w charakterystykach PRK odnoszą się do zaawansowanego stopnia wiedzy. Część ogólnych efektów uczenia się dla kierunku obejmuje kilka niepowiązanych ze sobą elementów, co powoduje brak możliwości skutecznego ich zweryfikowania, bądź też pociąga za sobą konieczność stworzenia bardzo skomplikowanego systemu weryfikacji. Dodatkowo, nieosiągnięcie jednej części efektu skutkuje nieosiągnięciem całego efektu. Przykładowo: K_W13 „zna i rozumie w zaawansowanym stopniu prawne, ekonomiczne, społeczne i etyczne uwarunkowania działań związanych z daną kwalifikacją, w tym

elementy prawa autorskiego i praw pokrewnych, a także podstawowe zasady tworzenia i rozwoju przedsiębiorczości” lub K_U01 „potrafi na podstawie uzyskanej wiedzy i przy użyciu odpowiednich metod i narzędzi wykorzystywanych w lingwistyce stosowanej oraz w badaniach interdyscyplinarnych przeprowadzić analizę i dokonać interpretacji procesów zachodzących w komunikacji społecznej i zawodowej kierunkowych obszarów językowych, a także rozpoznać i ocenić występujące w nich różne rodzaje wytworów kultury”. Problem ten, obecny wśród efektów określonych dla kierunku, zaostrza się na poziomie efektów dla zajęć lub grup zajęć. Pierwszy z efektów jest jednocześnie nie zrozumiały, nie wiadomo bowiem co oznacza użyty w nim zwrot „dana kwalifikacja”. Nieprawidłowości te są powielane na poziomie efektów szczegółowych założonych dla poszczególnych zajęć.

2. Wymiar zajęć w dyscyplinach naukowych, do których został przyporządkowany kierunek nie odpowiada proporcjom wynikającym z tego przyporządkowania.

Kierunek został przyporządkowany w 80% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów do dyscypliny językoznawstwo oraz w 15% do literaturoznawstwa i 5% do nauk o kulturze i religii. Uczelnia przedstawiła dwa harmonogramy realizacji programu studiów, przy czym są one niezrozumiałe. Pierwszy z nich obejmuje zajęcia wspólne dla wszystkich studentów kierunku, tzw. kierunkowe i w ramach specjalności *translatoryka*, przy czym nie wiadomo, które zajęcia są realizowane w ramach tej specjalności, a drugi obejmuje tylko zajęcia na specjalności *tłumaczenia specjalistyczne*, ale w związku z niejasnościami w pierwszym harmonogramie nie wiadomo jakie zajęcia kierunkowe stanowią ich bazę. Przy tych niejasnościach do dyscypliny językoznawstwo można zaliczyć zajęcia: *wstęp do językoznawstwa, wstęp do translatoryki, gramatyka opisowa języka angielskiego, gramatyka opisowa języka niemieckiego, gramatyka kontrastywna angielsko-polska z elementami analiz tekstowych, lingwistyka korpusowa* oraz zajęcia do wyboru *stylistyka/leksykologia i leksykografia i socjolingwistyka/psycholingwistyka*. Razem 16 ECTS, przy czym studenci odbywają je w mniejszym wymiarze w związku z realizacją nieznaną część z nich w ramach specjalności. Do zajęć w dyscyplinie literaturoznawstwo można zaliczyć *wstęp do literaturoznawstwa* oraz zajęcia do wyboru: *zarys literatury angielskiej/współczesna literatura Wielkiej Brytanii i Stanów Zjednoczonych* oraz *zarys literatury niemieckiej/współczesna literatura Niemiec, Austrii i Szwajcarii, od romansu do powieści – z dziejów ewolucji niemieckiej epiki/wizerunek kobiet w literaturze i sztuce*. Łącznie 8 ECTS. Na kierunku nie ma zajęć prowadzonych w dyscyplinie naukowej nauki o kulturze i religii, ponieważ oferowane kursy mają charakter realizacyjny, tzn. obejmują wybrane zagadnienia z historii, życia społecznego, kulturalnego, gospodarczego itp. obszaru właściwego dla języków kierunku są realizowane na zajęciach *historia i kultura krajów anglojęzycznych* oraz *historia i kultura krajów niemieckojęzycznych* lub łączą *naukę łaciny z elementami kultury antycznej*. Tak więc liczba punktów ECTS, którą można powiązać z dyscyplinami, do których został przyporządkowany kierunek 16/8/0 w żaden sposób nie odpowiada proporcjom wynikającym z przyporządkowania kierunku do tych dyscyplin 80/15/5/.

3. Treści programowe nie odpowiadają przyporządkowaniu kierunku do dyscyplin naukowych i ogólnym efektom uczenia się.

Treści programowe nie odpowiadają przyporządkowaniu do dyscyplin naukowych ponieważ nie obejmują zastosowań praktycznych wiedzy w każdej z tych dyscyplin. Uczelnia

nie określiła w ogólnych efektach uczenia się zakresu wiedzy w każdej z dyscyplin, do których został przyporządkowany kierunek, więc treści programowe w tych dyscyplinach powinny odnosić się do pełnego zakresu wiedzy, a w ocenianym programie studiów mają charakter cząstkowy, ograniczony do wyselekcjonowanych zagadnień, które jak np. w literaturoznawstwie są jeszcze zawężane poprzez wybór studenta. Wyselekcjonowane treści z zakresu kultury w ramach zajęć realioznawczych nie odnoszą się do zaawansowanego poziomu wiedzy i nie są powiązane z teoriami wyjaśniającymi w dyscyplinie nauki o kulturze i religii.

4. Niewłaściwa liczba punktów ECTS przypisana w programie studiów do zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzonych zajęcia i studentów.
W programie studiów zajęciom realizowanym z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzonych zajęcia i studentów przypisano 156 ECTS, na 188 koniecznych do ukończenia studiów. Liczba ta jest znacząco przeszacowana i nie znajduje potwierdzenia w oszacowaniu nakładu pracy dla poszczególnych zajęć, w których zwykle zajęciom w wymiarze 30 godzin z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzonych zajęcia i studentów przypisuje się 2 ECTS lub więcej.
5. Wymiar zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów oraz oszacowanie całkowitego nakładu pracy studentów punktami ECTS i dobór form zajęć nie umożliwiają osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się.
Program studiów na poziomie poszczególnych zajęć obfituje w liczne splecione ze sobą nieprawidłowości. Na przykład dla realizowanych w formie wykładu zajęć *zarys literatury angielskiej* w wymiarze 30 godzin z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów i 2 ECTS założono sześć efektów uczenia się: 1) Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu etapy rozwoju literatury krajów anglojęzycznych, 2) Potrafi dokonać analizy tekstów literackich z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych także różnych źródeł, 3) Potrafi swobodnie operować pojęciami w języku angielskim właściwymi dla literatury z różnych epok, 4) Potrafi efektywnie organizować i planować swoją pracę i zarządzać zespołem 5) Potrafi przeprowadzić krytyczną analizę i interpretację różnych rodzajów tekstów literackich stosując oryginalne podejścia, uwzględniające nowe osiągnięcia w zakresie literaturoznawstwa w celu określenia ich znaczeń, oddziaływania społecznego, miejsca w procesie historyczno-kulturowym i 6) Jest gotów do oceny posiadanej wiedzy oraz dalszego podnoszenia swoich kompetencji. Nie jest możliwe, by w zaplanowanym czasie studenci osiągnęli wszystkie te efekty, w tym w szczególności efekt nr 5. Niewłaściwy jest dobór wykładowej formy zajęć do osiągnięcia efektów w kategorii umiejętności, bowiem zakłada ona dominację biernej postawy studentów. Jednocześnie przypisane do tych zajęć metody dydaktyczne: dyskusja i praca w grupach nie odpowiadają formie zajęć.
6. W programie studiów nie zapewniono zajęć z dziedziny nauk społecznych w wymiarze co najmniej 5 pkt. ECTS.
W programie studiów wskazano zajęcia z dziedziny nauk społecznych: *prawo autorskie i pokrewne* (2 ECTS); *ekonomia w biznesie/prawo w biznesie* (2 ECTS) oraz *psycholingwistyka/socjolingwistyka* (2 ECTS). Treści programowe określone dla zajęć

psycholingwistyka/socjolingwistyka mają ewidentnie językoznawczy charakter, co nie pozwala ich zaliczyć do tej grupy zajęć.

7. Nie zostały zapewnione zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne w wymaganym wymiarze.
Formalnie program studiów obejmuje zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne, którym przypisano łącznie 106 pkt ECTS. Zajęcia te w znaczącej części nie są prowadzone w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej i przede wszystkim w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów z tym zakresem powiązanych. Do tej grupy nie można na przykład zaliczyć *lektoratu drugiego języka obcego*, któremu przypisano 20 ECTS. Podczas tych zajęć kształtowane są przede wszystkim ogólne umiejętności językowe (np.: pisanie, czytanie, interakcja czy mediacja) i powiązane z nimi kompetencje (np. zdolność do dokonywania samooceny, wykorzystania technik samodzielnej pracy nad językiem, korzystania ze źródeł informacji, w tym również przy pomocy technologii informacyjno-komunikacyjnych). Kompetencje te wynikają wprost z Europejskiego Opisu Kształcenia Językowego, który stanowi ogólną ramę dla kształcenia językowego, która nie jest powiązana z praktycznym profilem studiów i konkretnym kierunkiem studiów. Analiza tekstu czy też poprawne posługiwanie się strukturami języka obcego nie są praktycznymi umiejętnościami zawodowymi, lecz kompetencjami ogólnymi, na których dopiero mogą być budowane umiejętności specjalistyczne, w tym powiązane z danym zawodem. Do zajęć kształtujących umiejętności praktyczne nie można także zaliczyć np. *praktycznej gramatyki języka angielskiego*, *gramatyki kontrastywnej angielsko-polskiej z elementami analiz tekstowych* czy *łaciny z elementami kultury antycznej*.
8. Zasady realizacji praktyk zawodowych nie gwarantują ich prawidłowego przebiegu.
Dla każdego etapu praktyki założono ogólnikowe, te same efekty uczenia się, które nie uwzględniają progresu kompetencji studentów w czasie studiów i nie są one powiązane z jasno określoną działalnością zawodową. Treści programowe dla praktyk nie umożliwiają osiągnięcia efektów uczenia się i nie wskazują na zawodowe czynności studentów. Jedynym elementem łączącym program praktyk z koncepcją kształcenia jest założenie, że studenci będą komunikować się w językach obcych. Jednocześnie nie określono wymogów, jakie powinny spełniać miejsca odbywania praktyk, aby to zapewnić. Nie określono także wymagań stawianych opiekunom praktyk w zakładach pracy, w tym w zakresie kompetencji językowych, którzy bezpośrednio kierują zadaniami wykonywanymi przez studentów, korygują ich pracę oraz dokonują oceny.
9. Niewłaściwy dobór metod weryfikacji efektów uczenia się.
System weryfikacji efektów uczenia się nie w pełni umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz ocenę stopnia ich osiągnięcia. Metody weryfikacji stopnia osiągnięcia efektów uczenia się nie zostały poprawnie powiązane z kategorią wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. W wielu przypadkach nie różnicuje się sposobu weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się, stosując jedną lub dwie metody weryfikacji do oceny wszystkich efektów uczenia się założonych dla poszczególnych zajęć. Na przykład w przypadku zajęć *wstęp do językoznawstwa*, *zarys literatury angielskiej* wszystkie efekty uczenia się weryfikuje egzamin pisemny; *wstęp do literaturoznawstwa* - egzamin pisemny i aktywność na zajęciach, *łacina z elementami kultury antycznej* - kolokwium pisemne,

dyskurs a przekład - obecność na zajęciach i aktywność na zajęciach. Nie jest jasne jakie kompetencje studentów można ocenić poprzez ich obecność, a aktywność sama w sobie jest kompetencją społeczną i jako taka nie nadaje się na metodę weryfikacji, nie wiadomo w jaki sposób jest ona obiektywizowana i służy ocenie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji społecznych.

10. Nie określono w sposób przejrzysty wymagań stawianym pracom dyplomowym.

Procedura dyplomowania obowiązująca na Uczelni jest spójna, transparentna i daje możliwość końcowej weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w trakcie całego cyklu kształcenia. Kształcenie na wnioskowanym kierunku kończy pisemna praca dyplomowa, dla której określono ogólny standard - samodzielne opracowanie zagadnienia praktycznego, prezentujące ogólną wiedzę i umiejętności studenta związane ze studiami na kierunku lingwistyka stosowana oraz umiejętności samodzielnego analizowania i wnioskowania. Dla kierunku nie zostały określone specyficzne wymagania formalne i merytoryczne w odniesieniu do prac dyplomowych. Tak sformułowane zasady dyplomowania uwzględniają praktyczny profil studiów, są jednak zbyt ogólne. Nie określają bowiem wymagań formalnych i przede wszystkim merytorycznych, którymi powinny cechować się prace dyplomowe, by spełnić ten standard, w tym np. nie określają dyscypliny lub dyscyplin naukowych, w zakresie których mogą powstawać prace dyplomowe.

§ 2

1. Uczelnia niezadowolona z uchwały może złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.
2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, należy kierować do Polskiej Komisji Akredytacyjnej w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały.
3. Na składającym wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, na podstawie art. 245 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, ciąży obowiązek zawiadomienia Ministra Edukacji i Nauki o jego złożeniu.

§ 3

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

1. Minister Edukacji i Nauki,
2. Rektor Wyższej Szkoły Turystyki i Języków Obcych w Warszawie.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Tadeusz Stanisławski